

Vraag en antwoord WP Tolhuislanden

Nieuwegein, 2 juli 2008

Kenmerk : V068281aaB3.hw

Project : Ontwikkeling Windpark
Tolhuislanden

Locatie : Zwolle

Inleiding

Op 9, 10 en 11 juni zijn informatieavonden gehouden om de omwonenden van het toekomstige windpark Tolhuislanden te informeren over de uitgevoerde onderzoeken en de te volgen procedure. Alle omwonenden binnen een straal van 750 m om het toekomstige windpark in de gemeenten Zwolle en Dalfsen zijn uitgenodigd.

Op deze avonden zijn de vragen geïnterviewd. In deze notitie vindt u de vragen en antwoorden verdeeld naar de volgende onderwerpen terug:

1. Project
2. Geluid
3. Slagschaduw
4. Natuur
5. Veiligheid
6. Gezondheid
7. Windpark Dalfsen
8. Procedure
9. Exploitatie
10. Overige

1. Project

1.1 *Hoeveel windturbines worden er gerealiseerd? Wat is het vermogen van de windturbines?*

Er zullen 4 windturbines gerealiseerd worden met ieder een vermogen van maximaal 3 Megawatt.

1.2 Hoeveel energie levert een windturbine?

Een windturbine van 3 MW kan afhankelijk van de locatie per jaar wel 6.000.000 tot 7.500.000 kWh elektriciteit opleveren. De elektriciteitsopbrengst hangt ook af van de grootte, en van de hoeveelheid wind. Vanaf windkracht 2 (dat is 3 meter per seconde), begint de turbine te draaien. Windkracht 6 (windsnelheid tot 13 meter per seconde) levert het maximale vermogen van de turbine.

Een huishouden verbruikt jaarlijks gemiddeld 3500 kWh.

1.3 Waarom is er 360m afstand tussen de windturbines aangehouden?

Om te voorkomen dat de ene windturbine de opbrengst van de andere beïnvloedt, staan de turbines op een bepaalde afstand van elkaar. Een windturbine veroorzaakt turbulentie, als windturbines te dicht bij elkaar staan kan dat bij bepaalde windrichtingen ervoor zorgen dat een windturbine die in de windluwte van een andere windturbine ligt minder hard kan draaien.

1.4 Hoe en naar waar wordt de elektriciteit afgevoerd? Kan daarop aangesloten worden?

De stroom wordt naar het dichtstbijzijnde hoofdstation in de buurt afgevoerd. Er kan niet direct aangesloten worden op de windturbine. Wel kan er groene stroom gekocht worden.

1.5 Wat is de levensduur van de windturbines?

De levensduur is 20 jaar.

1.6 Wat gebeurt er na die 20 jaar?

Dan worden de windturbines afgebroken. Er wordt geld gereserveerd om ze op te ruimen.

2. Geluid

2.1 Waar wordt het geluid van de windturbines aan getoetst? Wat is de geluidnorm?

Bij de beoordeling van het geluid wordt uitgegaan van de normcurve WNC40 uit het "Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer" (het "Activiteitenbesluit"). Er wordt hiermee in de nachtperiode een geluidniveau (of meer precies geformuleerd: een "windsnelheidsgewogen langtijdgemiddelde beoordelingsniveau") van 40 dB(A) op de gevels van woningen van derden toegestaan. Aangezien alles in de nachtperiode op zijn stilst is, geldt dan ook de strengste norm. Tijdens de dag- en avondperiode is vanwege de dan rumoerigere omgeving deze grenswaarde 10 dB respectievelijk 5 dB ruimer, ofwel 50 dB(A) en 45 dB(A).

Deze zelfde grenswaarden gelden voor zeer veel bedrijven in Nederland, dus ook voor de bakkerij op de hoek, voor een supermarkt, transportbedrijf, etc.

2.2 *Met wat is het geluid van windturbines te vergelijken? Hoe goed zal het geluid bij de woningen te horen zijn?*

De normen voor de hoeveelheid geluid worden weergegeven in dB(A). Dat is de maat voor de sterkte van het geluidsniveau, gecorrigeerd voor de frequentie-afhankelijke gevoeligheid van het menselijk oor. Ter vergelijking: een gespreksniveau is 60 dB(A), een drukke verkeersweg op 100 meter afstand 80 dB(A), een opstijgend vliegtuig op 200 meter hoogte 100 dB(A) en een drillboor op 1 meter afstand 110 dB(A).

Windturbines zijn een groot gedeelte van de tijd niet of nauwelijks hoorbaar. Bij lage windsnelheden staan ze stil (en zijn ze dus ook stil). Als het dan wat harder begint te waaien, komen de windturbines met een laag toerental in bedrijf en zullen ze wat geluid maken. Als het dan vervolgens heel hard gaat waaien, zullen ze in het algemeen ook meer geluid veroorzaken, maar zal dat niet direct hinderlijker zijn. De omgeving (de bomen en struiken bij de eigen woning bijvoorbeeld) gaan dan ook veel meer geluid maken, zodat dan het geluid komende van de windturbines juist overstemd wordt. Bij een windkracht van ca. 3 tot 5 Bft zullen de windturbines in de meeste gevallen wel hoorbaar kunnen zijn bij de meest nabijgelegen woningen. Op grotere afstand zal het geluid komende van de windturbines overigens flink verzwakken, zodat dan de kans dat je de windturbines hoort ook flink kleiner wordt.

Daarnaast is het belangrijk waar je woning staat. Indien je vlak bij een drukke verkeersweg woont, zal je het geluid van de windturbines niet snel opmerken. Indien je echter achteraf op een heel rustig plekje woont, zul je hetzelfde geluid juist beter kunnen horen. Of dit dan ook hinderlijk is, is natuurlijk afhankelijk van iedere persoon afzonderlijk. De éne persoon heeft er sneller last van dan de andere. Aangezien echter uitgegaan wordt van dezelfde grenswaarden als die voor andere bedrijven van toepassing zijn (zie het antwoord op de vorige vraag), zal het geluid van de windturbines normaliter niet tot geluidhinder hoeven te leiden.

2.3 *Wat betekent het knippen van windturbines?*

Veel hedendaagse windturbines kennen enkele regelstanden. Ze kunnen dan bijvoorbeeld gedurende de nachtperiode (de periode met de strengste norm) zodanig afgesteld worden dat ze kunnen voldoen aan de grenswaarde van 40 dB(A). Wel zal de opbrengst dan wat geringer zijn. Aangezien tijdens de dagperiode een ruimere norm geldt, kunnen ze dan wel op vol bedrijf in werking zijn. In de praktijk maakt dit slechts enkele dB's uit, iets wat niet of nauwelijks merkbaar is voor het menselijk gehoor. Basisregel is echter dat in elke dag-, avond- en nachtperiode aan de alle geluidnormen zal worden voldaan.

2.4 *Is er rekening gehouden met het “windscheringseffect” (Van de Berg-effect)?*

Voordat een windpark gerealiseerd wordt, wordt ook een prognose gemaakt van het geluid dat door een windpark ter plaatse van de nabijgelegen woningen veroorzaakt wordt. Hierin wordt dan gekeken of de opstelling en type windturbine aan de geluideisen bij alle woningen kan voldoen. Een belangrijke rol hierbij speelt o.a. het verschil in windsnelheid op 10 m hoogte, en de windsnelheid op ashoogte. Bij de prognose wordt hiervan een inschatting gemaakt, zodanig dat een goed beeld gekregen wordt van wat er werkelijk aan geluid bij de woningen te verwachten is.

Uit onderzoek van de voormalige natuurkundewinkel van de RUG (Frits van den Berg), is geconstateerd dat het windsnelheidsverschil tussen een hoogte van 10 m en ashoogte gedurende de nacht vaak wat groter blijkt te zijn dan waarvan bij de geluidprognose uitgegaan werd, met name bij de zeer hoge windturbines die verder in het binnenland geplaatst worden. Indien er windschering optreedt, zal de bronsterkte van het windturbinegeluid gerelateerd aan de windsnelheid op 10 m hoogte al bij lagere windsnelheden snel oplopen (op ashoogte waait het dan immers al veel harder).

In de praktijk is dit overigens geen probleem voor de omwonenden: de norm (WNC40) waaraan het windpark moet voldoen verandert immers niet. Het wordt dan echter wel een probleem voor de exploitant. Indien er meer geluid geproduceerd wordt dan de norm toestaat, dient hij immers het windpark uit te schakelen! Het is dus met name in zijn belang dat hij zich vooraf niet “rijk rekent”.

Bij de geluidprognose van het WP Tolhuislanden wordt rekening gehouden met alle mogelijke effecten die van invloed kunnen zijn op geluid, opbrengst, etc., dus ook het windscheringseffect.

2.5 *Wat kan er gedaan worden als er sprake is van geluidoverlast?*

Als er sprake is van geluidoverlast, dan kan er een verzoek om handhaving bij de gemeente ingediend worden. De gemeente gaat dan controleren wat de werkelijke geluidbelasting is en of er aan de norm voldaan wordt. Als de norm overschreden wordt, dan moeten er vanzelfsprekend maatregelen getroffen worden, die in de praktijk dan neerkomen op het stilzetten van het windpark.

Indien de gemeente niets voelt voor zo'n handhavingsactie, kan dit bovendien afdwongen worden bij de rechter. Alle gemeentes in Nederland zijn zich hier overigens goed van bewust, zodat dit in de praktijk nagenoeg nooit nodig zal blijken te zijn.

2.6 *Wij hebben een rieten dak, waardoor de geluidbelasting binnen net zo hoog is als buiten, wordt dit zomaar toegestaan?*

De overheid stelt zich tot doel om het geluid van een bedrijf of verkeer in een woning tot een maximaal niveau terug te dringen. Aangezien er nogal wat verschil kan zijn in inrichting (veel gordijnen, tapijt, e.d. versus een “kaal” interieur) en in geluidwering van de gevel (spouwmuur of veel enkel glas) kunnen er in meerdere woningen grote verschillen ontstaan in geluidniveau. Dit is dus erg lastig te beoordelen. De overheid heeft hiertoe in het verleden bepaald om het gewenste niveau in een woning (25 dB(A) in

de nacht) te vertalen naar een geluidniveau buiten voor de gevel. Hierbij is men toen uitgegaan van een slecht isolerende gevel met een geluidwering van slecht -15 dB. In het geval je dan buiten een geluidniveau toestaat van maximaal 40 dB(A), dan heb je automatisch ook voor alle woningen het binnenniveau van maximaal 25 dB(A) gerealiseerd. Het geluidniveau binnen en de geluidwering van de gevel spelen dan verder geen rol van belang meer.

NB.

Het Bouwbesluit stelt overigens eisen aan de geluidwering van bouwkundige constructies, dus ook aan rieten daken. In de praktijk hoeft een rieten dak niet eens slechter te zijn dan een "normaal" dak, en zal ook hiermee een geluidwering van -15 dB gerealiseerd kunnen worden.

3. Slagschaduw

3.1 *Wat is slagschaduw?*

Een slagschaduw is de schaduw die een object werpt op een ondergrond of een ander voorwerp. Indien de slagschaduw van een windmolen op bijvoorbeeld het raam van een huis of een kantoor valt, wordt deze vaak als hinderlijk ervaren. De knipperende lichtinval vinden mensen over het algemeen storend en irriterend. Bij bouw van een windmolen nabij woningen of bouw van woningen nabij een windmolen(park) dient dan ook goed rekening gehouden te worden met de slagschaduw.

3.2 *Waar wordt de slagschaduw veroorzaakt door de windturbines aan getoetst? Wat is de norm voor slagschaduw?*

Het windpark valt onder het Activiteitenbesluit. In de regeling behorende bij het Activiteitenbesluit is voorgeschreven dat een turbine voorzien moet zijn van een automatische stilstandsvoorziening die de windturbine uitschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voorzover de afstand tussen de turbine en de woning minder bedraagt dan twaalf maal de rotordiameter en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten slagschaduw kan optreden.

3.3 *Hoe wordt aan de norm voldaan?*

Uit het onderzoek is gebleken dat bij enkele woningen een overschrijding van de jaarlijkse hinderduur verwacht wordt. Drie turbines zullen voorzien worden van een automatische stilstandregeling die de rotor stopt als er slagschaduw optreedt bij een aantal woningen. In de turbinebesturing worden hiervoor blokken van dagen en tijden met potentiële schaduw geprogrammeerd. Er kan ook een zonneshijnsensor geplaatst worden om de totale stilstandsduur beperkt te houden.

4. Natuur

4.1 *Wat is er precies onderzocht?*

Bureau Waardenburg heeft de mogelijke knelpunten voor vogelsoorten, die regelmatig in de omgeving van het geplande windpark voorkomen of kunnen worden verwacht, beschreven en getoetst aan de Natuurbeschermingswet. In het onderzoek is aangegeven of de geplande windturbines mogelijk negatieve gevolgen hebben voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. In de analyse van mogelijke knelpunten is er aandacht besteed aan:

- het risico van grote aantallen aanvaringslachtoffers;
- de versturende effecten op broedende en pleisterende vogels;
- de versturende effecten voor vliegende vogels (barrièrewerking);
- een kwantitatieve weergave op basis van bestaande gegevens van de te verwachten effecten

Naast de effecten op vogels is er ook onderzoek gedaan naar het voorkomen van relevante beschermde plant- en diersoorten op en rond de geplande windturbinelocaties en naar het te verwachte effect van de plaatsing van de windturbines op deze soorten.

4.2 *Hoe groot is de kans dat vogels tegen de windturbine aanvliegen of door een rotorblad geraakt worden ?*

Uit onderzoek naar een aantal moderne windparken van Nuon (uitgevoerd door Bureau Waardenburg, Alterra, in samenwerking met Vogelbescherming Nederland), blijkt dat het aantal vogelslachtoffers bij windparken beperkt is. De grootte van windturbines lijkt op het aantal slachtoffers weinig invloed te hebben.

Trekvogels lopen tijdens tegenwind de grootste risico's om in aanraking te komen met de turbines, dat komt doordat vogels bij tegenwind over het algemeen lager vliegen. Derhalve zullen vooral in het najaar, wanneer de trekvogels bij de dan heersende zuidwestenwind naar het zuiden vliegen, relatief de meeste slachtoffers in het donker kunnen vallen. De ligging van de planlocatie in het binnenland verkleint de kans van stuwing van de trek in vergelijking tot de kustgebieden. Naar verwachting is het risico voor aanvaringen met windturbines voor deze locatie gezien de ligging en het landschap relatief klein.

4.3 *Wat voor effecten hebben de windturbines nog meer op vogels?*

Voor zowel lokaal verblijvende als overtrekkende vogels treedt in beperkte mate verstoring op. De verstoring blijft over het algemeen beperkt tot maximaal 300 meter. Trekkende vogels verleggen hun koers of wijken uit voor een andere rustplaats. Lokale vogels passen zich doorgaans aan. Ze vliegen tussen de turbines door en houden hun broedplaats aan.

4.4 *Hoe kan ervoor gezorgd worden dat het aantal broedvogels in het gebied niet achteruit gaat door de windturbines.*

Voor het onderzoek zijn tellingen uit 2001 gebruikt. Naar verwachting zal het aantal weidevogels sinds 2001 zijn afgenomen. Op het ogenblik wordt er door het bureau Altenburg & Wymenga een onderzoek uitgevoerd naar weidevogels in Tolhuislanden. De gegevens (de aantallen en verspreiding van weidevogels m.n. grutto, Kievit en tureluur) van dit onderzoek zullen meegenomen worden in het rapport van bureau Waardenburg. Als er weidevogels binnen 300 m van de toekomstige locaties van de windturbines aangetroffen worden, dan zullen er compenserende maatregelen getroffen worden. Te denken valt hierbij aan vormen van agrarisch beheer, zoals het niet s' nachts maaien van de graslanden of op een later tijdstip maaien. Ook kan er elders in een gebied een stuk grond komen voor weidevogelbeheer, waarbij een surplus aan weidevogels wordt gecreëerd. De initiatiefnemers zullen dit regelen met de grondeigenaren in het gebied en daar eventueel een financiële tegemoetkoming tegenover stellen.

5. Veiligheid

5.1 *Is er ook rekening gehouden met de kans dat er een rotorblad afbreekt?*

Ja, daar is rekening mee gehouden. Voor windturbines gelden strenge veiligheidseisen. Deze zijn vastgelegd in internationale normen en nationale voorschriften. De eisen hebben onder andere betrekking op corrosie, metaalmoetheid en de inwerking van vocht. Behalve voor de mechanische onderdelen zijn er ook strikte eisen voor het elektrisch systeem, de onderhoudsprocedures, de installatie en het transport. Zo wordt de veiligheid van monteurs en omwonenden bewaakt.

In het gebied Tolhuislanden worden vier windturbines van het type Enercon E82 geplaatst. Dit type windturbine is gecertificeerd. De certificering van de (bouw van) windturbines houdt in dat de gehele constructie en het veiligheidssysteem voldoet aan een de normen en voorschriften voor veiligheid. Deze richtlijnen zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit.

Dankzij de hoge veiligheidseisen komen ongevallen met windturbines nauwelijks voor. Wel neemt de kans op schade aan windturbines toe tijdens extreme weersomstandigheden. Om te voorkomen dat schade ontstaat, worden turbines op zulke momenten stilgezet.

In Nederland is een risicoanalyse vereist voordat toestemming voor de bouw van een windturbine wordt gegeven. Het Handboek Risicozonering Windturbines geeft richtlijnen voor het uitvoeren van een risicoanalyse. Het geeft duidelijkheid over de risico's van het plaatsen van windturbines. Door de risico's in kaart te brengen kunnen maatregelen genomen worden om in de praktijk problemen te voorkomen.

In de risicoanalyse is gekeken naar alle nabij gelegen objecten (woningen, spoor, gasleiding, hoogspanningsleiding). Uit de risicoanalyse komt naar voren dat aan de richtlijnen voor veiligheid wordt voldaan.

Op 42 m afstand van de windturbines bevindt zich een ondergrondse aardgasleiding. Hierover is overleg geweest met de Gasunie en de Gasunie heeft aangegeven dat er volledig voldaan wordt aan de normen voor normen voor veiligheid. De Gasunie heeft ook aangegeven dat zij zelf een berekening uit zullen voeren om te bepalen wat de kans is, dat de breuk van een wiek of het omvallen van een turbine, leidt tot een breuk in de gasleiding waardoor huishoudens en bedrijven zonder gas komen te zitten.

5.2 Is er ook rekening gehouden met het spoor en hoogspanningsleidingen?

Ja, dit is meegenomen in de risicoanalyse. Ten aanzien van de minimaal vereiste afstand van de mast tot het spoor heeft ProRail vastgesteld dat de minimale afstand gelijk is aan 2,85 meter + 5 meter + halve rotordiameter en in dit geval is dit minimaal 48,85 meter. De afstand tussen de windmolens en het spoor is ongeveer 60 m, er wordt dus voldaan aan de minimale afstandseis.

Voor hoogspanningsleidingen geldt dat de minimaal aan te houden afstand, de spanningsafstand (maximaal 3,20 m) + veiligheidstoeslag (1 m voor begaanbare bouwwerken, voor onbegaanbare 0 m) + vrije ruimte (voor bouwwerken wordt een vrije ruimte van 1,80 aangehouden). Op circa 320 m afstand loopt er een hoogspanningslijn, bijna parallel aan de lijn waarin de windturbines staan. Aan de minimale afstand wordt ruimschoots voldaan.

5.3 Hoe zit het met de straling van windturbines?

Windturbines veroorzaken geen hinderlijke straling en nadelen voor de volksgezondheid door magnetische velden. Een windturbine kent qua materiaalgebruik en techniek weinig geheimen. Het elektromagnetisch proces wat zich in een turbine afspeelt, is precies hetzelfde als in iedere elektrische machine, of het nu gaat om treinen, stofzuigers of autodynamo's. Er bestaat echter geen enkele serieuze aanwijzing dat windturbines straling afgeven. Daarom is er nooit reden geweest om dit te onderzoeken. Het wetenschappelijke standpunt is dan ook dat windturbines geen elektromagnetische straling uitzenden.

Wel is er veel onderzoek gedaan naar de elektromagnetische straling van onder andere elektriciteitscentrales en hoogspanningsleidingen. Ook hiervan is nooit aangetoond dat ze enig effect hebben op de gezondheid.

6. Gezondheid

6.1 *Wat voor effecten hebben windturbines op de gezondheid?*

GGD Regio IJssel-Vecht en GGD Twente vermelden dat door laagfrequent geluid geen belangrijke gezondheidskundige problemen worden verwacht. Resonantie en modulatie van geluid lijken door burgers / omwonenden vaak verward te worden met de term "laagfrequent geluid". Het betreffen echter geluidsfluctuaties in normaal hoorbaar geluid. Dit kan als hinderlijk worden ervaren. Er zijn tot nu toe onvoldoende gegevens beschikbaar met betrekking tot het optreden van slaapverstoring. Meer onderzoek op dit gebied is nodig.

De gemeente heeft overlegd met de GGD.

6.2 *Hoe gaat de gemeente om met een eventueel negatief advies van de GGD?*

De heer van Zanten heeft tijdens de bijeenkomsten aangegeven dat de GGD eind van de zomer met een advies komt over de minimaal aan te houden afstanden tot windturbines. Alleen als de nationale overheid besluit daar iets mee te doen, dan zal de gemeente dit overnemen. Vooralsnog is ons nog niks bekend over dit advies.

6.3 *Waarom wordt er in NL niet net zo'n afstand (1500 m) aangehouden als in Frankrijk/ Duitsland?*

In de deelstaat Nordrhein- Westfalen heeft de regering de verordening "Grundsätze für Planung und Genehmigung von Windkraftanlagen" op 21 oktober 2005 ten aanzien van afstanden tussen windturbines en woningen aangepast. Met het oog op het immissiegeluid dat windturbines produceren moet er bij het bepalen van plekken voor de oprichting van windparken de afstanden 'aan de zekere kant liggen'. Hierbij wordt aangegeven dat de afstanden afhankelijk zijn van de soort windturbines, het aantal windturbines en het soort gebied (is het beschermd) waarin de windturbines worden geplaatst. Dit resulteert dus in variërende afstanden. Zo komt er bijvoorbeeld een kenmerkende afstand van 1500 meter tussen een windpark, bestaande uit 7 windturbines met elk een vermogen van 2 MW, en een woongebied. Hierbij is rekening gehouden met een richtwaarde van 35 dB(A). In Nederland mag de geluidbelasting van windturbines op woningen gemiddeld 40 dB(A) zijn.

De Franse gezondheidsraad (Académie Nationale de Médecine) heeft meerdere malen voorgesteld om de normen voor de afstand tot woningen voor windturbines met een vermogen van 2,5 MW of meer te verhogen tot minimaal 1500 meter. De L'agence Française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail (Afsset) heeft de regering geadviseerd deze regels niet aan te passen.

7. Windpark Dalfsen

7.1 *Waar komen de windturbines precies?*

Nog niet exact bekend, wel evenwijdig aan windpark Tolhuislanden.

7.2 *Moet voor landschap geen rekening gehouden worden met beide parken?*

Bij de realisatie van beide parken wordt rekening gehouden met het landschap. Er wordt voldaan aan de richtlijnen die worden gegeven in de beleidsvisie “Windenergie in Noordoost – Overijssel”. Zo hebben de twee lijnopstellingen een zelfde oriëntatie. Beide parken sluiten aan op structuren in het landschap, te weten de spoorlijn Zwolle – Meppel en de hoogspanningslijn.

7.3 *Hoe zit het met cumulatieve effecten van beide parken?*

Zodra de exacte locaties van de windturbines in Dalfsen bekend zijn zal een akoestisch onderzoek naar het cumulatieve effect uitgevoerd worden. Ditzelfde geldt voor slagschaduw.

7.4 *Waarom worden beide parken niet als één park gezien?*

De Raad van State heeft verschillende malen een uitspraak gedaan over wat er als één windpark gezien wordt. Als er geen sprake is van een functionele, technische of organisatorische binding tussen verschillende windturbines/parken dan is er sprake van verschillende windparken. Tussen het windpark Tolhuislanden en het windpark in Dalfsen zijn geen functionele, technische of organisatorische bindingen. Derhalve wordt het niet als één windpark gezien.

8. Procedure

8.1 *Hoe ziet de planning voor de procedure er uit?*

- 1) Op 9, 10, 11 juni informatieavonden voor omwonenden (binnen 750 m).
- 2) Opstellen bestemmingsplan waarin het windpark mogelijk wordt gemaakt.
- 3) Eind augustus zal het bestemmingsplan behandeld worden door het College van B&W.
- 4) Het besluit van B&W wordt gepubliceerd en het voorontwerpbestemmingsplan gaat in september 4 weken ter inzage, dan zal er ook een infoavond gehouden worden.
- 5) De inspraakreacties worden verwerkt en in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen. Vervolgens neemt het College hier weer een besluit over.
- 6) Het ontwerpbestemmingsplan gaat 6 weken ter inzage en een ieder kan zienswijzen indienen.
- 7) De zienswijzen worden verwerkt en het bestemmingsplan wordt door de Gemeenteraad vastgesteld.

- 8) Het vastgestelde bestemmingsplan gaat weer 6 weken ter inzage en dan kan er beroep ingediend worden bij de Raad van State (door diegenen die reeds zienswijzen hebben ingediend).

8.2 Hoe worden de inspraaktermijnen kenbaar gemaakt worden?

In de Peperbus, de Marskramer en op internet (gemeentesite). Op internet zal het bestemmingsplan ook in te zien zijn.

8.3 Wanneer kan er ingesproken worden/ bezwaar gemaakt worden?

- 1) Tijdens de 4 weken dat het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage ligt kunnen er inspraakreacties ingediend worden.
- 2) Tijdens de 6 weken dat het ontwerpbestemmingsplan ter inzage ligt kunnen er zienswijzen op het plan ingediend worden.
- 3) Na bekendmaking van het door de gemeenteraad vastgestelde plan is het mogelijk binnen 6 weken in beroep te gaan bij de Raad van State.

Let op dat bezwaar binnen de gestelde termijnen wordt ingediend! Als er een bezwaar na het sluiten van de ter inzage termijn wordt ingediend, wordt deze niet meer meegenomen in de behandeling.

8.4 Waarom wordt er geen Milieu Effect Rapport (MER) opgesteld?

Het oprichten van een windpark op land valt niet onder bijlage C van de 'Handreiking milieueffectrapportage van plannen (planmer)' en is derhalve niet m.e.r.-plichting. In bijlage D staat dat het oprichten van een windpark m.e.r.-beoordelingsplichtig is indien er sprake is van:

- een gezamenlijk vermogen van 15 megawatt (elektrisch) of meer, of
- 10 molens of meer.

Een windpark met een gezamenlijk vermogen van 15 MW of meer of met 10 windturbines of meer is dus m.e.r.-beoordelingsplichtig. Bij het oprichten van meerdere windparken in een gebied wordt op het ogenblik nog al eens aangegeven dat er ten onrechte geen milieu-effectrapport is gemaakt. Uit jurisprudentie blijkt dat indien windturbines uit een inrichting geen functionele, technische of organisatorische binding hebben met een andere inrichting er geen gemeenschappelijk MER opgesteld dient te worden (zaaknummers 200506899/1 en 200604701/1).

Het windpark Tolhuislanden bestaat uit een viertal windturbines met een maximaal vermogen van 3 MW per turbine. Dit betekent dat het windpark een gezamenlijk vermogen van 12 MW heeft. Het betreft dus een windpark met minder dan 10 windturbines en een gezamenlijk vermogen kleiner dan 15 MW. Eveneens heeft het windpark geen functionele, technische of organisatorische binding hebben met het op te richten windpark in Dalfsen aan de andere zijde van de spoorlijn Zwolle - Groningen. Het bestemmingsplan Windpark Tolhuislanden vormt derhalve geen kader voor toekomstige projectmer-(beoordelings)plichtige besluiten.

8.5 Welke wethouder heeft het in zijn portefeuille?

Wethouder Van Doornmolen

8.6 Wat is de rol van de provincie?

Op rijksniveau is in oktober 2007 de 'Landelijke Uitwerking Windenergie' (LUW) van start gegaan. Uitgangspunt voor de LUW is dat in 2011 de windenergie op land moet zijn uitgebreid met 2000 MW. Het Rijk wil toe naar een groter aandeel duurzame energie in 2020 van het totale energieverbruik (van 2% naar 20%).

Het rijk, provincies en gemeenten hebben een Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling van Windenergie (BLOW) ondertekend. Met dit convenant streven de betrokken partijen naar een verhoging van de Nederlandse energie-opbrengst door windmolens naar 1500 MW in 2010. Het nieuwe convenant stelt taak-/doelstellingen voor alle provincies. Voor Overijssel is dit 30 MW. Een provinciaal locatieonderzoek (2003), uitgevoerd door Royal Haskoning, heeft uitgewezen dat vooral in Noordoost-Overijssel kansen liggen voor grootschalige opstellingen van windturbines. Na vorming van een stuurgroep (bestaande uit bestuurders van Dalfsen, Hardenberg, Ommen, Staphorst, Zwolle en de provincie) is in 2003 de 'Beleidsvisie Windenergie Noordoost-Overijssel' opgesteld. Het gebied Tolhuislanden is hierin als een kansrijk gebied voor grootschalige opstellingen opgenomen.

De initiatiefnemers hebben een plan ingediend voor het plaatsen van windturbines bij de gemeente Zwolle. De gemeente heeft dit plan beoordeeld en is een procedure voor de bestemmingsplanherziening gestart. In het kader van het verplicht vooroverleg legt de gemeente haar (voor)ontwerpbestemmingsplan voor aan de provincie.

Het plan hoeft niet door de provincie goedgekeurd te worden. De provincie heeft net als burgers en andere belanghebbenden de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen als zij het niet eens is met het (voor)ontwerpbestemmingsplan

9. Exploitatie

9.1 Kan ik een planschadeclaim indienen?

Wanneer blijkt dat een belanghebbende, bijvoorbeeld een eigenaar van een woning, schade lijdt als gevolg van een bestemmingsplanwijziging kan deze belanghebbende een schadevergoeding krijgen van de gemeente. Ook kan de gemeente met de initiatiefnemer op wiens verzoek de planwijziging plaatsvindt, overeen komen dat eventuele planschade geheel of gedeeltelijk voor zijn rekening komt.

Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan kan er bij de gemeente een planschadeclaim ingediend worden. De gemeente huurt dan een onafhankelijk bureau in om de eventuele planschade te berekenen.

9.2 *Houden de initiatiefnemers/ gemeente al rekening met planschadeclaims?*

Als onderdeel van het exploitatieplan, behorende bij het bestemmingsplan, zal een planschaderisicoanalyse uitgevoerd worden. Bij een dergelijke risicoanalyse wordt o.a. naar de volgende aspecten gekeken:

- Wijziging van uitzicht en omgevingskarakteristiek
- Visuele hinder en lichtreflecties
- Geluidhinder
- Veiligheid
- Schaduwhinder en lichtschildering

Bij het bepalen van planschade worden de situaties voor en na de wijziging van het bestemmingsplan met elkaar vergeleken.

9.3 *Is in de exploitatie ook een eventuele verlaging van de WOZ opgenomen?*

Nee.

10. Overige

10.1 *Wat als mijn woning nou net buiten de grenzen valt van de geluid- en slagschaduwcontouren?*

Dat betekent dat er voor de woning, zonder aanvullende maatregelen, aan de wettelijke normen voor geluid en slagschaduw wordt voldaan. Om te zorgen dat de belasting op de woningen binnen de contouren niet overschreden wordt moeten er aanvullende maatregelen getroffen worden, zoals het knippen van de windturbines of het realiseren van stilstandvoorzieningen.

10.2 *Wat zijn de effecten van windturbines voor koeien en paarden?*

Er bestaan geen serieuze aanwijzingen dat windturbines effecten hebben op koeien en paarden. Gert van der Veen, initiatiefnemer, weet uit ervaring dat de koeien en paarden zich niks aantrekken van de windturbines.

10.3 *Is er een buurtonderzoek uitgevoerd?*

Nee.

10.4 *Wat doet de gemeente met handtekeningen die ingediend worden?*

P.M.

10.5 *Is het niet mogelijk om windturbines in de Noordzee te adopteren?*

Over het algemeen worden de windparken op zee door grote multinationals gerealiseerd in verband met de hoge kosten van de realisatie. Het is tot op heden nog niet mogelijk daar als initiatiefnemers van kleine windparken tussen te komen. Een regeling voor het adopteren van windturbines op zee zal voor de grote multinationals niet aantrekkelijk zijn, omdat het heel veel organisatie met zich meebrengt.

Tot slot

De initiatiefnemers hebben de omwonenden gevraagd mee te denken aan hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de gemeenschap. Hebben jullie al een idee?

Bronnen:

- www.windenergie.nl
- www.milieucentraal.nl
- www.vrom.nl
- www.verdermetwind.nl